
Број: 01-02.4-3-376-2/19
Источно Сарајево, 21. 3. 2019. године

**ИЗВЈЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ СРЕДЊОРОЧНОГ ПЛАНА РАДА
ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА ПЕРИОД 2016 - 2018. ГОДИНА**

Март 2019. године

САДРЖАЈ

Поглавље 1: Увод.....	3
1.1. Надлежности Института за стандардизацију Босне и Херцеговине	3
1.2. Кратак преглед циљева и програма Института за стандардизацију Босне и Херцеговине.....	4
Поглавље 2: Напредак у остваривању циљева у периоду 2016 - 2018. година.....	4
2.1. Допринос остварењу стратешких циљева	4
2.2. Допринос остварењу средњорочног циља.....	7
2.3. Најважнији резултати.....	9
Поглавље 3: Изазови у спровођењу	11
Поглавље 4: Научене лекције	12
Поглавље 5: Закључак	13
Прилози.....	15
Табела Б1: Извјештај о спровођењу средњорочног плана рада Института за стандардизацију БиХ – Програми	15
Табела Б2: Извјештај о спровођењу средњорочног плана рада Института за стандардизацију БиХ – Средњорочни циљ	20
Табела Б3: Извјештај о предложеним/донесеним законима, другим прописима и реализацији развојно-инвестиционих пројеката/програма предвиђених средњорочним планом рада Института за стандардизацију БиХ.....	22

Поглавље 1: Увод

1.1. Надлежности Института за стандардизацију Босне и Херцеговине

Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине (у даљем тексту Институт) је државно тијело за стандардизацију успостављено према Закону о оснивању Института за стандардизацију Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ”, број 44/04) и Закона о стандардизацији Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ”, број 19/01), задужено за развој и доношење стандарда у складу са циљевима и принципима на којима се темељи босанскохерцеговачка државна стандардизација.

Институт је државна научно - стручна институција, надлежна да:

У подручју стандардизације: предлаже стратегију стандардизације у Босни и Херцеговини, припрема и издаје босанскохерцеговачке стандарде (BAS), представља и заступа Босну и Херцеговину у европским и међународним организацијама за стандардизацију, те обавља послове који произилазе из међународних споразума и чланства у тим организацијама, учествује у припремању техничких прописа, развија информациони систем о стандардима и другим сродним документима, проглашава стандарде БиХ (BAS), организује и спроводи специјалистичко образовање кадрова у подручју стандардизације, бави се издавачко - публицистичком дјелатношћу из подручја стандардизације.

У подручју оцјењивања усаглашености: учествује у успостављању и одржавању система сертифицивања и хомологације у складу са европским моделом, заступа Босну и Херцеговину у европским и међународним организацијама за оцјењивање усаглашености и организује образовање из подручја оцјењивања усаглашености.

Институт обавља сљедеће послове и задатке из подручја државне стандардизације:

1. припрема, прихвата, издаје и одржава државне стандарде БиХ и друге документе из подручја државне стандардизације БиХ;
2. води регистар државних стандарда БиХ;
3. формира стална и привремена техничка стручна тијела, координационе одборе, техничке комитете и радне групе за извршење програма рада на пословима из подручја стандардизације;
4. учествује у раду и заступа интересе државне стандардизације БиХ у међународним и европским организацијама за стандардизацију;
5. сакупља, уређује и дистрибуира стандарде и друге документе те информације из подручја стандардизације у складу са програмом рада уз успостављање, вођење и одржавање одговарајућих база података;
6. објављује државне стандарде на приједлог одговарајућег техничког комитета;
7. издаје гласило намијењено за обавјештавање о новим, измијењеним, замијењеним и повученим државним стандардима БиХ (BAS), те информације о вијестима и догађајима из подручја стандардизације;
8. извршава и друге задатке у складу са прописима и међународним обавезама Босне и Херцеговине из подручја стандардизације;
9. обавља стручно - административне послове за потребе спољних тијела Института и потребе Савјета за стандардизацију БиХ.

1.2. Кратак преглед циљева и програма Института за стандардизацију Босне и Херцеговине

Средњорочним планом рада Института за стандардизацију БиХ за период 2016 - 2018. година (број: 01-50-3-1338-4/15 од 19. 1. 2016. године) дефинисана су два специфична циља:

- **Специфични циљ 1:** Унапређење процеса припремања, доношења и објављивања BAS стандарда и припреме Института за пуноправно чланство у европским организацијама за стандардизацију (CEN i CENELEC),
- **Специфични циљ 2:** Унапређење постојећих и развој нових услуга Института.

У оквиру Специфичног циља 1. дефинисани су сљедећи програми:

- Праћење и усвајање европских и међународних стандарда и израда изворних BAS стандарда,
- Унапређење информационог система за стандардизацију - регистар докумената босанскохерцеговачке стандардизације (BAS SMIS),
- Испунити 6+3 критеријуме дефинисане CEN/CENELEC Водичима 20 и 22.

Када је у питању унапређење услуга Института, односно Специфични циљ 2, Средњорочним планом рада Института за период 2016 - 2018. година дефинисани су сљедећи програми који треба да допринесу његовој реализацији:

- Унапређење продаје,
- Промоција Института и подизање нивоа свијести босанскохерцеговачке јавности о важности и улози стандарда и стандардизације,
- Побољшање ефикасности и продуктивности BAS-овог ENP система – информациона и нотификациона тачка,
- Успостављање сертификационих тијела.

Поглавље 2: Напредак у остваривању циљева у периоду 2016 - 2018. година

2.1. Допринос остварењу стратешких циљева

Спровођењем активности у оквиру својих наджености Институт за стандардизацију БиХ кроз дефинисање, односно реализацију пројеката, програма, специфичних циљева доприноси реализацији сљедећег стратешког циља:

Унаприједити развој конкурентног економског окружења, који припада општем принципу развоја: Интегрисани раст.

Када је у питању слободан проток роба као један од кључних принципа јединственог европског тржишта, држава Босна и Херцеговина, као потенцијални кандидат за чланство у ЕУ се мора фокусирати на преузимање ЕУ прописа који се односе на унутрашње тржиште и трговину. Слободан проток роба и капитала представља основу за развој сваке државе чланице ЕУ. Средњорочним програмом рада Савјета министара БиХ за период 2016 - 2018. година дефинисано је да је приоритет усклађивање техничке регулативе и стандарда као предуслова за слободно кретање производа који су сигурни за употребу и који пружају максималан ниво заштите здравља и сигурности људи, животиња, биљака, имовине и животне средине. Унапређивати систем инфраструктуре квалитета, којег чине стандардизација, метрологија, акредитација, оцјењивање усаглашености и надзор над тржиштем у складу са добром праксом ЕУ је други

предуслов за унапређење слободног протока бх производа на тржишту као и признавање сертификационих и испитних докумената који их прате.

У циљу остварења наведеног стратешког циља, а у складу са својим надлежностима, Институт је у периоду 2016 - 2018. година путем стручних тијела (техничких комитета BAS/TC и радних група) радио на активностима које се односе на припрему, доношење и објављивање босанскохерцеговачких стандарда.

Са 31. 12. 2018. године број босанскохерцеговачких стандарда и других стандардизацијских докумената износио је 33150. Број изворних босанскохерцеговачких стандарда и стандардизацијских докумената је 49. Такође, закључно са наведеним датумом Институт је преузео 83,58 % европских стандарда које је објавио Европски комитет за стандардизацију (CEN), 87,57 % европских стандарда које је објавио Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC) и 62,57 % стандарда које је објавио Европски институт за стандардизацију у области телекомуникација (ETSI).

Институт је пуноправни члан: Међународне организације за стандардизацију (ISO) од 1997. године и Европског института за стандардизацију у области телекомуникација (ETSI) од 1997. године. Придружени је члан: Међународне комисије за електротехнику (IEC) од 1997. године, Европског комитета за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC) од 1999. године и Европског комитета за стандардизацију (CEN) од 2008. године. Један од стратешких циљева Института је испуњавање критеријума за пуноправно чланство у европским организацијама за стандардизацију CEN/CENELEC. Да би Институт могао да аплицира за пуноправно чланство у CEN/CENELEC-у неопходно је да задовољи критеријуме које су дефинисале ове организације, гдје су:

- 6 – критеријуми за све чланице,
- 3 – додатни критеријуми за земље кандидате.

Институт је у протеклом трогодишњем периоду радио на испуњавању критеријума за пуноправно чланство у европским организацијама за стандардизацију CEN/CENELEC. Активности за пуноправно чланство у CEN-CENELEC-у су постављене у форми пројекта приликом чега је направљена паралела између претходних 9 услова и 6+3 критеријума. Такође, направљена је и листа носилаца активности по сваком критеријуму. CEN и CENELEC су у 2018. години објавили ново четврто издање CEN-CENELEC Водича 22, Водич о организационој структури и процесима за оцјењивање усаглашености критеријума за чланство у CEN/CENELEC-у. Институт за стандардизацију БиХ је превео наведени Водич на један од службених језика у Босни и Херцеговини, а запослени у Институту који су носиоци активности које се односе на испуњавање захтјева за пуноправно чланство су упознати са новим издањем Водича 22.

Да би Институт могао да аплицира за пуноправно чланство у CEN/CENELEC-у неопходно је и да држава Босна и Херцеговина испуни одређене захтјеве које су дефинисале ове организације за стандардизацију, и то:

- статус кандидата за члана, наводећи прелазни период за приступање ЕУ,
- усаглашавање законодавства Босне и Херцеговине са законодавством Европске уније.

Један од услова за стицање статуса пуноправног члана у поменутиим организацијама је и преузимање најмање 80% европских стандарда и хармонизованих докумената у босанскохерцеговачку стандардизацију. Закључно са 31. 12. 2018. године тај проценат износи 85,58 % (које су објавили CEN и CENELEC).

Институт је у протеклом периоду развијао и унапређивао већ успостављену билатералну и мултилатералну сарадњу са одговарајућим тијелима, организацијама и институцијама из области стандардизације у циљу размјене искустава, знања, заједничког рада и

промоције дјеловања Института, као и промоције Босне и Херцеговине у цјелини. Институт има потписане споразуме/меморандуме о разумијевању и сарадњи у области стандардизације са државним тијелима за стандардизацију Србије, Црне Горе, Македоније, Хрватске, Ирана, Чешке Републике, Турске, Албаније, Јерменије, Руске Федерације, Молдавије, Кине, Шпаније.

У складу са захтјевима ЕУ Уредбе број 1025/2012 којом се уређује европски стандардизацијски систем, свако европско и национално тијело за стандардизацију мора барем једном годишње израдити свој програм рада. Објављивање програма рада такође је обавеза коју национална тијела за стандардизацију преузимају прихватањем WTO ТВТ Кодекса добре праксе за припрему, усвајање и примјену стандарда, а чије је прихватање утврђено Споразумом о техничким препрекама у трговини Свјетске трговинске организације (WTO). Институт је на web страници објавио Програм рада Института на усвајању стандарда и других стандардизацијских докумената за 2016, 2017, 2018, те 2019. годину.

Босна и Херцеговина није чланица WTO-а, али Институт је прихватио Кодекс добре праксе за припрему, усвајање и примјену стандарда. Од свих чланова WTO-а се тражи да успоставе националне информационе и нотификационе тачке у складу са уредбама Споразума о техничким баријерама у трговини. Институт је надлежан за нотификацију стандарда у складу са европским законодавством и европским организацијама за стандардизацију. Упити и информације су повезани и похрањени у једном информационом систему (ENP систем). Документи се из Института шаљу контакт тачкама које су успостављене на нивоима влада, министарстава на ентитетском и државном нивоу, Брчко Дистрикта, привредним коморама. У току 2018. године путем ENP система је одговорено на 60 упита које су Институту упутиле заинтересоване стране, а који се односе на различиту проблематику.

Када је у питању други предуслов за унапређивање слободног протока бх производа на тржишту, односно унапређивање система инфраструктуре квалитета, Институт је и у периоду 2016 - 2018. године радио на унапређењу свог рада. Наиме рад стручних тијела Института одвија се према интерним правилима за стандардизацију која су усклађена са правилима рада међународне и европске стандардизације (ISO/IEC Директивама, дио 1 и 2, ISO Водичем 21, дио 1 и 2, те CEN/CENELEC Интерним прописима, дио 2 и 3), као и Кодексом добре праксе за припрему, усвајање и примјену стандарда Анекса 3 Споразума о техничким баријерама у трговини Свјетске трговинске организације.

На 2. сједници Савјета за стандардизацију Босне и Херцеговине која је била одржана 21. марта 2018. године усвојен је нови Правилник о процедури припремања, доношења и објављивања босанскохерцеговачких стандарда, који је објављен у Службеном гласнику Босне и Херцеговине број 51/18. Овим Правилником уређују се процедуре за оснивање и рад стручних тијела Института за стандардизацију Босне и Херцеговине, планирање, припрема, доношење и објављивање BAS стандарда и других докумената босанскохерцеговачке стандардизације и правила за означавање и регистровање BAS стандарда и других докумената.

Институт од 2009. године има успостављен систем управљања квалитетом у складу са захтјевима стандарда BAS EN ISO 9001. Интегрисани систем управљања у складу са захтјевима стандарда BAS EN ISO 9001:2015 и BAS ISO/IEC 27001:2015 није у потпуности имплементиран у Институту за стандардизацију БиХ, јер одређени захтјеви стандарда BAS ISO/IEC 27001:2015 нису документовани. У току 2018. године спроведена је обука за интерне провјериваче у складу са планом и програмом обуке, те је успјешно обучено осамнаест запослених за спровођење интерне провјере према захтјевима стандарда BAS EN ISO 19011:2015. Након тога, спроведена је интерна провјера у складу са годишњим планом интерне провјере и програмом интерне провјере за сваку организациону јединицу. Интерном провјером је евидентирано петнаест неусаглашености и осам приједлога за побољшања. За све евидентирани неусаглашености покренути су захтјеви за корективне

мјере и достављени су руководиоцима организационих јединица на поступање. Такође, извршено је преиспитивање од стране руководства у складу са годишњим планом, те је покренуто једанаест корективних мјера са дефинисаним носиоцима активности и роком за реализацију.

Такође, Институт располаже хардверским и софтверским технологијама које му омогућавају ефикасно обављање свих активности. За управљање процесом стандардизације, стандардима и стандардизацијским документима Институт користи Систем за информисање и управљање стандардима (BAS SMIS). У протеклом трогодишњем периоду континуирано је вршено одржавање хардвера, системског софтвера и мреже, те унапређење и одржавање web странице и друштвених мрежа.

У циљу унапређења знања и рада, запослени су присуствовали различитим врстама обука и семинара у организацији Агенције за државну службу БиХ, Дирекције за европске интеграције БиХ и сл, као и на семинарима, радионицама, округлим столовима које су организовале европске и међународне организације за стандардизацију.

2.2. Допринос остварењу средњорочног циља

Институт као једино државно тијело за стандардизацију у Босни и Херцеговини чини дио инфраструктуре квалитета, и дужан је да допринесе реализацији сљедећег средњорочног циља:

Унаприједити систем инфраструктуре квалитета у складу са ЕУ легислативама и добром праксом ЕУ, ефикаснију регулацију тржишта у сврху обезбјеђења слободног кретања роба и услуга и тржишне фер конкуренције, заједно са:

- Министарством спољне трговине и економских односа БиХ,
- Институтом за акредитовање БиХ,
- Институтом за метрологију БиХ,
- Институтом за интелектуалну својину БиХ,
- Агенцијом за надзор над тржиштем БиХ,
- Агенцијом за јавне набавке БиХ,
- Канцеларијом за разматрање жалби БиХ,
- Агенцијом за осигурање у БиХ,
- Конкурenciјским вијећем.

Институт је у периоду 2016 - 2018. година у складу са својим надлежностима спроводио активности које се односе на унапређење Система инфраструктуре квалитета у складу са ЕУ легислативама и добром праксом ЕУ, ефикаснију регулацију тржишта у сврху обезбјеђења слободног кретања роба и услуга и тржишне фер конкуренције.

Ради планирања, припреме, утврђивања нацрта и приједлога BAS стандарда, праћења примјене стандарда, њиховог систематског преиспитивања и ревизије, те праћења међународне и европске стандардизације формирају се технички комитети, као стручна тијела Института (BAS/TC). Закључно са 31. 12. 2018. године Институт је имао 58 активних техничких комитета из различитих области стандардизације. Јавни позив за чланство у техничким комитетима је стално отворен. У раду техничких комитета и радних група укључено је 719 експерата из различитих интересних група (индустрија, услуге, тијела државне управе, привредне коморе, универзитети, удружења потрошача, невладине организације и струковна удружења).

У 2016. години основана су два нова техничка комитета:

- BAS/TC 61, *Еврокодрави -Пројектовање бетонских и зиданих конструкција и*

- BAS/TC 62, *Еврокодони -Пројектовање челичних, спрегнутих, дрвених и алуминијумских конструкција.*

У трећем кварталу 2018. године од чланова Савјета за стандардизацију БиХ основана су три нова техничка комитета чији је задатак усвајање европских стандарда у области стандардизације које не покривају постојећи технички комитети Института. Ради се о сљедећим техничким комитетима:

- BAS/TC 63, BC1 - *Општа стандардизација,*
- BAS/TC 64, BC2 - *Електротехничка стандардизација,*
- BAS/TC 65, BC3 - *Стандардизација из области телекомуникација.*

Такође, у 2018. години основане су двије радне групе:

- BAS/TC 4/WG 2, *Израда националног додатка BAS EN 10080/NA,*
- 1. BAS/TC 21/WG 1, *Израда изворног стандарда BAS 1057.*

Преглед усвојених европских и међународних стандарда у току 2016, 2017. и 2018. године:

Број усвојених стандарда	Европски	Међународни	Стандарди других земаља	Укупно	Стандарди усвојени методом превода	Изворни стандарди	Број одржаних сједница
2016. година	1521	622	-	2143	24	1	103
2017. година	1590	551	19	2160	75	2	113
2018. година	1448	558	-	2006	52	12	94

Савјет министара Босне и Херцеговине је на 106. сједници одржаној 22. јуна 2017. године донио Одлуку о именовању чланова Савјета за стандардизацију Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 53/17). Савјет за стандардизацију Босне и Херцеговине, као стручно и савјетодавно тијело Института, закључно са 31. 12. 2018. године одржао је четири сједнице.

Институт је у протеклом трогодишњем периоду обезбиједио услове за рад на припреми прописа, чији су носиоци друге институције БиХ, као и на усаглашавању регулативе Босне и Херцеговине (закона и других прописа) са прописима Европске уније (уредбе и директиве) са аспекта планирања и преузимања стандарда на које се ти прописи позивају. Вршено је преузимање и праћење промјена хармонизованих стандарда уз директиве новог приступа. Број преузетих хармонизованих и других европских стандарда чије су референце објављене у службеном листу Европске уније (ЕУ Директиве и Уредбе) износио је:

	Број преузетих хармонизованих и других европских стандарда чије су референце објављене у службеном листу Европске уније
2016. година	237
2017. година	200
2018. година	141

Такође, редовно је вршено објављивање, вођење и ажурирање прегледа хармонизованих стандарда уз директиве новог приступа на веб страници Института.

У оквиру развојне сарадње између Републике Чешке и Босне и Херцеговине, у јануару 2015. године потписан је Меморандум о разумијевању између Чешке развојне агенције, Чешке канцеларије за стандарде, метрологију и испитивање, те Института. Споразум се односи на имплементацију пројекта „Подршка Институту за стандардизацију Босне и Херцеговине у подручју примјене еврокодова”. Од укупно 58 дијелова еврокодова један дио (BAS EN 1990) је преведен и усвојен као BAS стандард прије почетка пројекта.

Најзначајнији резултати пројекта су сљедећи:

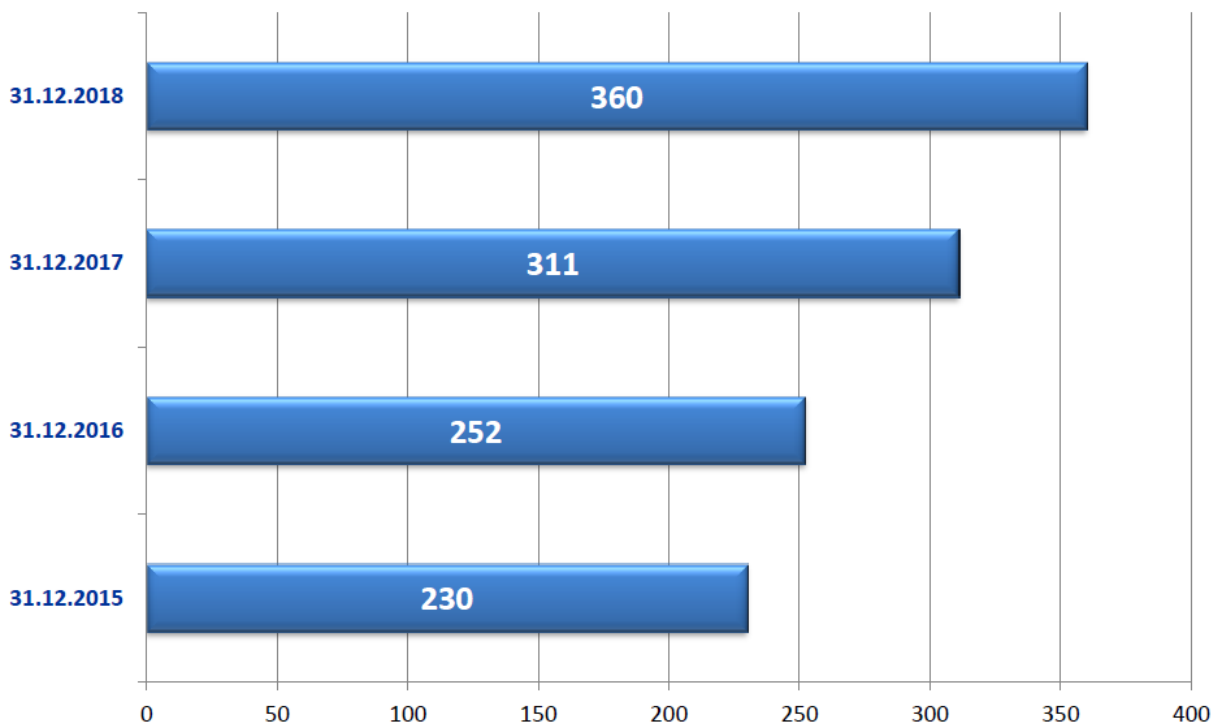
- превод 57 дијелова свих 10 еврокодова (око 4800 страна),
- израда 5 националних додатака (BAS EN 1991-1-1/NA, Еврокод 1 - Дејства на конструкције - Дио 1-1: Општа дејства - Специфичне тежине, сопствена тежина и корисна оптерећења у зградама, BAS EN 1991-1-3/NA, Еврокод 1: Дејства на конструкције - Дио 1-3: Општа дејства - Оптерећење од снијега, BAS EN 1991-1-4/NA, Еврокод 1: Дјеловања на конструкције - Дио 1-4: Општа дејства - Дејства вјетра, BAS EN 1991-1-5/NA, Еврокод 1: Дејства на конструкције - Дио 1-5: Општа дејства – Топлотна дејства и BAS EN 1998-1/NA, Еврокод 8: Пројектовање конструкција отпорних на дејство земљотреса – Дио 1: Општа правила, сеизмичка дејства и правила за зграде),
- креиране су 4 интерактивне мапе уз одабране националне додатке (интерактивна карта највиших и најнижих температура зрака у Босни и Херцеговини, интерактивна карта оптерећења снијегом на тлу, карта оптерећења вјетром; те карта сеизмичког хазарда и референтног убрзања тла),
- припремљен је и објављен Приручник за еврокодове од 289 страница (Приручник је штампан у 200 примјерака који су подијељени свим грађевинским факултетима или одсјецима за грађевину свих универзитета у Босни и Херцеговини, а припремљено је и електронско издање које је јавно доступно путем web странице www.eurokodovi.ba),
- креирана је посебна web страница посвећена еврокодovima www.eurokodovi.ba,
- имплементирано је софтверско рјешење за функционално чување записа у процесу сертификације производа,
- организација два семинара и конференције којима је присуствовало укупно око 180 стручњака (универзитетских професора, представника надлежних министарстава, пројектантских кућа итд) из цијеле Босне и Херцеговине.

Институт је у протеклом трогодишњем периоду одржавао добру сарадњу са институцијама инфраструктуре квалитета кроз учешће њихових представника у раду стручних тијела Института, Савјета за стандардизацију Босне и Херцеговине. Такође, представници Института су учествовали у раду Савјета за акредитовање Босне и Херцеговине, затим као водећи оцјењивачи, са Институтом за метрологију Босне и Херцеговине у 2016. години је потписан Споразум о сарадњи. Такође у циљу побољшања сарадње, у децембру 2017. године Институт је организовао семинар „Активности у области стандардизације и нови стандарди” на којем су присутни упознати с најновијим актуелностима у области стандардизације у Босни и Херцеговини, с посебним освртом на опште подручје стандардизације и стандардизацију из подручја рада електротехнике.

2.3. Најважнији резултати

Један од најважнијих резултата које је Институт остварио у протеклом трогодишњем периоду се односи на повећање броја преузетих европских и међународних стандарда у систем у босанскохерцеговачке стандардизације, са посебним акцентом на повећање броја стандарда који су усвојени методом превода. Са 31. 12. 2016. године број босанскохерцеговачких стандарда и других стандардизацијских докумената износио је 31045, док је на крају 2018. године тај број износио 33150. Закључно са 31. 12. 2015. године број стандарда усвојених методом превода је износио 230, док је са 31. 12. 2018.

године тај број износио 360. Преглед стандарда преузетих методом превода по годинама је дат на сљедећој слици:

Веома значајна активност која је спроведена у протеклом трогодишњем периоду односи се на реализацију пројекта „Подршка капацитетима Института за стандардизацију БиХ у подручју примјене еврокодова“, о којем је више говорено у претходном поглављу.

Ех - комисија која егзистира као стално стручно тијело Института за стандардизацију БиХ и која је ангажована првенствено на испитивању и сертификацији електричних уређаја који се користе у просторима угроженим од експлозивних смјеса запаљивих гасова, пара запаљивих течности и запаљивих прашина с ваздухом, али рјешава и све друге проблеме везане за ову проблематику, било у рудницама са подземном експлоатацијом или на надземним мјестима, је остварила значајне резултате у периоду 2016 - 2018. година, и у 2017. години забиљежен је максималан износ остварених прихода.

	<i>Број поднесених захтјева</i>	<i>Број обрађених сертификата</i>	<i>Остварени приходи</i>
<i>2016. година</i>	<i>135</i>	<i>180</i>	<i>108.516,44 КМ</i>
<i>2017. година</i>	<i>175</i>	<i>290</i>	<i>184.174,42 КМ</i>
<i>2018. година</i>	<i>114</i>	<i>260</i>	<i>94.553,23 КМ</i>

Институт је у 2017. години објавио прву збирку босанскохерцеговачких стандарда „Електричне инсталације ниског напона – Заштитне мјере“. Ова збирка садржи 9 стандарда и то: BAS HD 384.4.45 S1:2017, BAS HD 384.4.46 S2:2017, BAS HD 60364-4-41:2017, BAS HD 60364-4-42:2017, BAS HD 60364-4-42/A1:2017, BAS HD 60364-4-43:2017, BAS HD 60364-4-442:2017, BAS HD 60364-4-443:2017 и BAS HD 60364-4-444:2017. Ради се о стандардима који обрађују заштиту од електричног удара, заштиту од топлотног дјеловања, прекострујну заштиту, заштиту усљед кварова у нисконапонском систему,

заштиту од напонских и електромагнетних сметњи, заштиту од поднапона, односно све области на које пројектант треба да обрати пажњу приликом пројектовања. Посебна предност збирке је чињеница да су овако обједињени стандарди доступни корисницима под знатно повољнијим условима и цијени.

Такође, спроведено је доста активности које се односе на подизање нивоа свијести босанскохерцеговачке јавности о важности и улози стандарда и стандардизације, као и о информисању о активностима у области стандардизације на државном, европском и међународном нивоу кроз:

- организовање семинара/конференција,
- учешће представника Института на семинарима, конференцијама, састанцима,
- припрему и публиковање вијести путем web странице,
- припрему и публиковање вијести путем друштвених мрежа (Facebook, Twitter, LinkedIn, Flickr, You Tube),
- припрему и публиковање вијести путем Годишњег извјештаја,
- припрему и публиковање Гласника,
- те BAS Newsletter-а.

У сврху успостављања што ближег међусобног односа између припреме, доношења и објављивања босанскохерцеговачких BAS стандарда и других стандардизацијских докумената с једне стране, те економских и социјалних приоритета, као и других државних приоритета са друге стране, Институт је у 2018. години започео активности које се односе на припрему Стратешког плана Института за стандардизацију БиХ за доношење стандарда и других стандардизацијских докумената у Босни и Херцеговини за период 2019 - 2021. година, а у складу с Упутством за израду националних стратегија стандардизације које је донијела Међународна организација за стандардизацију (ISO). Крајњи циљ припреме овог документа је да се кроз имплементацију планираних активности и уз примјену усвојених стандарда допринесе испуњавању захтјева корисника, спрјечавању техничких препрека у трговини, те да се сагледају активности у наредном периоду и обезбиједи потребни ресурси. У децембру 2018. године упућен је позив институцијама Босне и Херцеговине, Републике Српске, Федерације Босне и Херцеговине, Брчко Дистрикта, те приватним и јавним предузећима из читаве Босне и Херцеговине (укупно 1395 позива) да нам искажу своје потребе за европским, међународним односно изворним стандардима које би Институт преузео у систем босанскохерцеговачке стандардизације у наредном трогодишњем периоду.

Поглавље 3: Изазови у спровођењу

Главни изазови у спровођењу активности везаних за реализацију пројеката/ програма/ специфичних циљева дефинисаних Средњорочним планом рада Института за стандардизацију БиХ за период 2016 - 2018. година, били су:

- велики број стандарда и амандмана који су повучени и замијењени новим издањима стандарда (нпр. повлачење старог издања стандарда и његова три амандмана и замјена са новим издањем стандарда),

- ново издање стандарда EN ISO/IEC 17021-1 објављено је крајем 2015. године. Стандард је у систем босанскохерцеговачке стандардизације преузет средином 2016. године, тако да је у претходном периоду вршено прилагођавање активности на изради документације

за сертификационо тијело према захтјевима новог издања стандарда, што је једним дијелом довело до нереализације постављеног циља, као и кадровска ограничења,

- када је у питању пуноправно чланство у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC, велики изазов представља један од критеријума који подразумијева да држава Босна и Херцеговина мора да има статус кандидата за члана наводећи прелазни период за приступање ЕУ,

- ограничена буџетска средства и недовољно јачање административних капацитета ,

- немогућност кориштења средстава из IPA фондова због непостојања Стратегије инфраструктуре квалитета на нивоу Босне и Херцеговине,

- привлачење, укључивање и активније учешће свих заинтересованих страна у раду стручних тијела Института укључујући представнике малих и средњих предузећа у БиХ - МСП,

- мали број стандарда преузетих методом превода у систем босанскохерцеговачке стандардизације, а због недовољно расположивих буџетских средстава,

- недоношење нових техничких прописа од стране надлежних министарства који би замијенили старе југословенске прописе а на основу чега би се ван снаге стављали JUS стандарди,

- повећање нивоа свијести босанскохерцеговачке јавности о важности и улози стандарда и стандардизације с једне стране због ограничених средстава и недовољно адекватно обученог BAS особља,

- новим Уговором са CEN-ом и CENELEC-ом онемогућен је присуп аутоматском download-у стандарда путем SMIS софтвера, па се то убудуће мора радити ручно, што онемогућава смањивање броја дана потребних за израду програма преузимања стандарда и других стандардизацијских докумената у SMIS-у,

- недовољан ниво свијести руководиоца сектора/одјељења/служби о њиховој важности и улози у процесу средњорочног планирања,

- када је у питању on line продаја, велики изазов представља подизање нивоа свијести јавности о важности заштите ауторских права, као и пословање путем јединственог рачуна трезора.

Поглавље 4: Научене лекције

У периоду 2016 - 2018. година приликом реализације планираних активности Института, научене лекције се односе на сљедеће:

- када је у питању рад Института и само планирање процента преузетих стандарда, велику важност и значај представља обезбјеђивање учешћа представника Института на различитим врстама догађаја које организују европске и међународне организације за стандардизацију. На тај начин Институт долази до информација које се односе на најбоља искуства у раду, као и до информација везаних за новости у области стандардизације,

- сарадња са националним тијелима за стандардизацију других земаља, а на основу потписаних споразума о сарадњи је веома значајна, у смислу размјене информација, искустава и заједничког рада у подручју стандардизације,

- важност и значај коју има добро планирање буџетских средстава,
- важност активног учествовања и обезбјеђивања услова за рад на припреми прописа, чији су носиоци друге институције БиХ, као и на усаглашавању регулативе БиХ (закона и других прописа) са прописима Европске уније (уредбе и директиве),
- значај ефикасне координације између сектора и запослених унутар Института,
- значај обезбјеђивања транспарентног рада Института,
- значај сталног обучавања и усавршавања знања свих запослених,
- значај који имају утврђивање и анализе ризика (што Институт још увијек није одрадио),
- значај дефинисања пословних процеса и јасно дефинисање овлаштења, одговорности,
- одржавање ИТ система Института,
- значај активности које се односе на промоцију Института и стандардизације.

Поглавље 5: Закључак

Институт је у периоду 2016 - 2018. година, у складу са својим надлежностима активно спроводио активности и доприносио реализацији стратешког циља 2 који је дефинисан Средњорочним програмом рада Савјета министара Босне и Херцеговине за период 2016 - 2018. година: Унаприједити развој конкурентног економског окружења.

Извјештај о спровођењу активности Средњорочног плана рада Института за стандардизацију Босне и Херцеговине за период 2016 - 2018. година приказује скуп остварених резултата рада, са оцјеном њиховог доприноса остварењу средњорочног циља, али садржи и преглед других реализованих активности.

Такође, дефинисани су изазови, научене лекције и проблеми на које смо наилазили приликом реализације активности у наведеном временском периоду, а о којима треба водити рачуна у наредном периоду, односно на основу којих треба дефинисати и спроводити мјере како би њихов утицај био што мањи.

У наредној табели дат је преглед средстава која су Институту одобрена у периоду 2016 - 2018. година, као и подаци о реализацији истих.

	<i>Одобрено Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ</i>	<i>Реализовано</i>
<i>2016. година</i>	<i>1.554.000</i>	<i>1.482.902 (95%)</i>
<i>2017. година</i>	<i>1.540.000</i>	<i>1.483.808 (96%)</i>
<i>2018. година</i>	<i>1.565.000</i>	<i>1.460.018 (96 %)</i>

У табелама Б1 и Б2 (Извјештај о спровођењу Средњорочног плана рада Института за стандардизацију БиХ - Програми и Извјештај о спровођењу Средњорочног плана рада Института за стандардизацију БиХ - Средњорочни циљ), који чине прилог Извјештаја, дат је преглед спровођења програма, односно средњорочног циља и приказана је

реализација показатеља који су дефинисани Средњорочним планом рада уз образложења за сваки показатељ.

Такође, у табели БЗ: Извјештај о предложеним/донесеним законима, другим прописима и реализацији развојно - инвестиционих пројеката/програма предвиђених Средњорочним планом рада Института за стандардизацију БиХ, дат је преглед подзаконских аката чије доношење је планирано у протеклом периоду и реализација развојно - инвестиционог пројекта који је кандидован у PIMIS систему.

Директор

Александар Цинцар

Прилози

Табела Б1: Извјештај о спровођењу средњорочног плана рада Института за стандардизацију БиХ – Програми											
Стратешки циљ:	Унаприједити развој конкурентног економског окружења										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Показатељ	Опис показатеља	Јединица мјерења (% , број или описно)	Полазна вриједност показатеља 2015	Тренутна вриједност показатеља 2018	Циљана вриједност показатеља 2016	Циљана вриједност показатеља 2017	Циљана вриједност показатеља 2018	Остварење циља (ДА/НЕ)	Образложење	Носиоци / координатори активности
Средњорочни циљ 2.1. Унаприједити систем инфраструктуре квалитета у складу са ЕУ легислативама и добром праксом ЕУ, ефикаснију регулацију тржишта у сврху обезбјеђења слободног кретања роба и услуга и тржишне фер конкуренције											
Специфични циљ 1. Унапређење процеса припремања, доношења и објављивања ВАС стандарда и припреме Института за пуноправно чланство у европским организацијама за стандардизацију (СЕН и СЕНЕЛЕС)	1. Показатељ Процент преузетих европских и међународних стандарда као ВАС стандарда	Процент стандарда које је Институт преузео у систем босанско-херцеговачке стандардизације а које су објавиле европске и међународне организације за стандардизацију	%	70%	73,2%	75%	80%	85%	НЕ	Процент преузетих европских и међународних стандарда и амандмана у систем босанскохерцеговачке стандардизације је мањи од предвиђеног из разлога слабог интереса заинтересованих страна за нова подручја стандардизације, и оснивање нових техничких комитета. Тек у трећем кварталу 2018. године, од чланова Савјета за стандардизацију БиХ, за оне области европске стандардизације које	Институт за стандардизацију БиХ

											<p>нису покривене постојећом структуром стручних тијела Института, а важне су за испуњавање критеријума за пуноправно чланство Института у CEN и CENELEC.</p> <p>Са 31. 12. 2018. године Институт је преузео 85,6 % европских стандарда (EN) и хармонизираних докумената (HD) које су објавили CEN и CENELEC; 66,3 % европских стандарда (EN) које је објавио ETSI, те 63,9% међународних стандарда које су објавили ISO и IEC.</p>	
	2. Показатељ Степен испуњености критеријума за пуноправно чланство у CEN и CENELEC - у	Овај показатељ се односи на проценат реализације 6+3 критеријума које Институт и држава БиХ треба да испуне.	%	70%	80%	75%	80%	90%	НЕ	<p>Институт је радио на активностима које се односе на испуњавање критеријума за пуноправно чланство. У 2018. години CEN и CENELEC објавили су ново четврто издање CEN-CENELEC Водича 22, Водич о организационој структури и процесима за оцјењивање усаглашености критеријума за чланство у CEN/CENELEC-у. Такође, статус Босне и Херцеговине према EU још увијек непромијењен.</p>	Институт за стандардизацију БиХ	
Програм 2.1.5. Праћење и усвајање европских и међународних стандарда и израда	Број преузетих европских и међународних стандарда и израђених	Укупан број преузетих европских и међународних стандарда и израђених	Број стандарда	29000	33150	30500	32300	34300	НЕ	<p>Мањи број стандарда и других стандардизацијских докумената је усвојен, јер одређени број пројеката BAS стандарда нису завршени до краја 2018.</p>	Институт за стандардизацију БиХ	

изворних BAS стандарда	изворних стандарда	стандардизацијских докумената, те изворних BAS стандарда у систем босанскохерцеговачке стандардизације									и пренесени су у 2019. годину. Такође, у моменту припреме Средњорочног плана рада за период 2016-2018. година нисмо имали на располагању информацију да ће технички комитети, чији чланови су чланови Савјета за стандардизацију БиХ, бити формиран тек крајем 2018. године.	
Програм 2.1.6. Унапређење информационог система за стандардизацију – регистар докумената БХ стандардизације	Процес подршке, израде и праћења програма преузимања стандарда кроз SMIS	Укупан број радних дана потребних за израду програма преузимања стандарда и других стандардизацијских докумената у SMIS -у	Број дана	10	10	8	6	5	НЕ	Новим Уговором са CEN-ом и CENELEC-ом (Foreign partnership koncept) придруженим чланицама је онемогућен приступ аутоматском download-у стандарда путем SMIS софтвера, па се то убудуће мора радити ручно, што онемогућава смањивање броја дана потребних за израду програма преузимања стандарда и других стандардизацијских докумената у SMIS-у.	Институт за стандардизацију БиХ	
Програм 2.1.7. Испунити 6+3 критеријуме дефинисане CEN/ CENELEC Водичима 20 и 22	Процент реализације плана пројекта испуњености критеријума	Институт је направио План испуњења критеријума са јасно дефинисаним задужењима по особи и по критеријуму и овај показатељ се односи на проценат	Описно у 2015. години, а након тога %	План не постоји	80%	70	90	100	НЕ	Објављивање CEN и CENELEC новог четвртог издање Водича 22, Водич о организационој структури и процесима за оцењивање усаглашености критеријума за чланство у CEN/CENELEC-у представља један од узрока неиспуњавања плана пројекта испуњености критеријума.	Институт за стандардизацију БиХ	

		реализације тог плана.									
Специфични циљ 2. Унапређење постојећих и развој нових услуга Института	1. Показатељ Обим продаје стандарда и услуга	Остварени приход од продаје стандарда и пружених услуга	Број	200.000	240.171,71	205.000	210.000	215.000	ДА	Приходи које је остварио Институт у 2018. години износе: - продаја стандарда 145.447,48 КМ, - издавање потврда о идентичности 171,00 КМ, - приходи Ех комисија 94.553,23 КМ.	Институт за стандардизацију БиХ
	2. Показатељ Процент реализованих захтјева	Процент реализованих пристиглих захтјева који се односе на услуге Института.	%	93%	94,25%	95%	95%	97%	НЕ	Када је у питању Ех комисија 23% захтјева нису реализовано ради недостатка документације од стране подносилаца захтјева или су захтјеви поднесени крајем године. (наведени захтјеви су пренесени у 2019. годину). Када су питању захтјеви који се односе на продају стандарда, издавање потврда о идентичности са ВАС стандардима, упити, проценат реализације је износио 100%.	Институт за стандардизацију БиХ
Програм 2.1.8. Унапређење продаје	Уведена on-line продаја	Унапређење продаје стандарда кроз увођење on-line продаје	Он лине продаја/ укупна продаја %	0	0	0	10	20	НЕ	Извршена ја анализа могућности електронског плаћања и разговарано је са неколико банака. Појавио се проблем са евиденцијом уплата јер Институт нема свој рачун већ послује преко јединственог рачуна трезора.	Институт за стандардизацију БиХ
Програм 2.1.9. Промоција Института и подизање	Број активности које се односе на	Овај показатељ се односи на различите	Број	10	30	15	25	30	ДА	Укључене су конференције, семинари, презентације, састанци, скупштине и сл.	Институт за стандардизацију БиХ

нивоа свијести босанскохерцеговачке јавности о важности и улози стандарда и стандардизације	промоцију на годишњем нивоу	врсте активности које су спровели представници Института у циљу промоције Института и стандардизације										
Програм 2.1.10. Побољшање ефикасности BAS-овог ENP система - информациона и нотификациона тачка	Вријеме обраде пристиглих упита	Број дана потребних за за обраду пристиглих упита путем ENP система.	Број дана за обраду	7	3	6	5	5	ДА	Број дана потребних за обраду упита је смањен на три дана.	Институт за стандардизацију БиХ	
Програм 2.1.11. Успостављање сертификационих тијела	Сертификациона тијела за сертификовање система управљања и производа	Овај показатељ се односи на успостављање сертификационих тијела за сертификовање система управљања и производа.	Број сертификационих тијела	0	0	1	2	2	НЕ	Активност није реализована због објављивања новог издања стандарда EN ISO/IEC 17021-1 и прилагођавања новим захтјевима. Такође, један од узрока је и кашњење око израде софтвера за подршку процедура сертификације за рад сертификационог тијела.	Институт за стандардизацију БиХ	

Табела Б2: Извјештај о спровођењу средњорочног плана рада Института за стандардизацију БиХ – Средњорочни циљ

Стратешки циљ: Унаприједити развој конкурентног економског окружења											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Средњорочни циљ	Показатељ	Опис показатеља	Јединица мјерења (% , број или описно)	Полазна вриједност показатеља 2015	Тренутна вриједност показатеља 2018	Циљана вриједност показатеља 2016	Циљана вриједност показатеља 2017	Циљана вриједност показатеља 2018	Остварење циља (ДА/НЕ)	Образложење	Носиоци/координатори активности
Средњорочни циљ 2.1. Унаприједити систем инфраструктуре квалитета у складу са ЕУ легислативама и добром праксом ЕУ, ефикаснију регулацију тржишта у сврху обезбјеђења слободног кретања роба и услуга и тржишне фер конкуренције	Покривеност BAS националног система стандардизације са европским/међународним стандардима	Процент кореспондентних европских и међународних комитета/подкомитета/подсектори који прате стручна тијела Института	%	65%	CEN 349/346 99,14% CENELEC 78/78 100% ETSI 25/25 100% ISO 240/175 72,92% IEC 116/97 83,62% Укупно: 89,23%	70%	75%	85%	ДА	Анализом је утврђено да стручна тијела Института покривају наведени процент европских и међународних комитета/подкомитета/подсектора. (Покривеност праћења европских комитета/подкомитета/подсектора је 99,34%, а међународних комитета/подкомитета је 76,40%).	Институт за стандардизацију БиХ
	Успостављена сертификациона тијела	Овај показатељ се односи на успостављање сертификационих тијела за сертификавање система управљања и	Број	0	0	1	2	2	НЕ	Активност није реализована због објављивања новог издања стандарда EN ISO/IEC 17021-1 и прилагођавања новим захтјевима.	Институт за стандардизацију БиХ

		производа.								Такође, један од узрока је и кашњење око израде софтвера за подршку процедура сертификације за рад сертификационог тијела.	
--	--	------------	--	--	--	--	--	--	--	---	--

Табела Б3: Извјештај о предложеним/донесеним законима, другим прописима и реализацији развојно-инвестиционих пројеката/програма предвиђених средњорочним планом рада Института за стандардизацију БиХ

Општи циљ / начела развоја:		Интегрисани раст										
Стратешки циљ:		Унаприједити развој конкурентног економског окружења										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Средњорочни циљ	Специфични циљеви	Програми	Закони	Подзаконски акти	Усклађивање с правним наслијеђем ЕУ-а (ДА или НЕ)	Планирано раздобље за доношење	Извршено (раздобље извршења / НЕ)	Коментар	Назив пројекта јавних инвестиција	Очекивано раздобље реализације	Завршен (ДА/НЕ)	Коментар
2.1. Унаприједити систем инфраструктуре квалитета у складу са ЕУ легислативама и добром праксом ЕУ, ефикаснију регулацију тржишта у сврху обезбјеђења слободног кретања роба и услуга и тржишне фер конкуренције	1. Унапређење процеса припремања доношења и објављивања BAS стандарда и припреме Института за пуноправно чланство у европским организацијама за стандардизацију (СЕН и СЕНЕЛЕС)	Програм 2.1.5. Праћење и усвајање европских и међународних стандарда и израда изворних BAS стандарда		Одлука о именовану чланова Савјета за стандардизацију БиХ		I квартал 2016. године	II квартал 2017. године	Савјет министара БиХ је на 106. сједници која је одржана 22. јуна 2017. године усвојио Одлуку о именовану чланова Савјета за стандардизацију БиХ ("Службени гласник БиХ", број 53/2017).				
		Програм 2.1.6. Унапређење информационог система за стандардизацију – регистар										

		докумената БХ стандарди- зације										
		Програм 2.1.7. Испунити 6+3 критеријуме дефинисане СЕН/ СЕНЕЛЕС Водичима 20 и 22		Правилник о унутрашњој организа- цији Института за стандар- дизацију БиХ		II квартал 2016. године	НЕ	Спровођене су активности које се односе на израду новог Правилника о унутрашњој организацији, међутим до краја године нису завршене у потпуности јер је због пресељења у нове службене просторије и усаглашавања са новим условима потребно извршити одређене измјене и дораду.				
	Специфични циљ 2. Унапређење постојећих и развој нових услуга Института	Програм 2.1.8. Унапређење продаје										
		Програм 2.1.9. Промоција Института и подизање нивоа свијести босанско- херцеговачке						Јачање капацита- тета BAS- а у области техничке регулативе, оцјене усагла-	2016-2018	НЕ	Пројекат је кандидован у систему за управљање јавним инвестицијама међутим до краја 2018. године нисмо успјели да пронађемо	

		јавности о важности и улози стандарда и стандардизације							шености и стандардизације			донатора тако да имплементација није ни започета.
		Програм 2.1.10. Побољшање ефикасности BAS-овог ENP система – информациона и нотификациона тачка							Јачање капацитета BAS-а у области техничке регулативе, оцјене усаглашености и стандардизације	2016-2018	НЕ	Пројекат је кандидован у систему за управљање јавним инвестицијама међутим до краја 2018. године нисмо успјели да пронађемо донатора тако да имплементација није ни започета.
		Програм 2.1.11. Успостављање сертификационих тијела										